

Herintroductie otter, 2002-2010

Indicator | 16 augustus 2011

U kijkt op dit moment een archiefversie van deze indicator. De actuele indicatorversie met recentere gegevens kunt u via deze [link](#) [1] bekijken.

De otter was aan het eind van de twintigste eeuw uit Nederland en aangrenzende landen verdwenen. Door herintroductie is er vanaf 2002 weer een kleine groeiende populatie aanwezig. De populatiegroei lijkt de laatste jaren af te nemen als gevolg van inteelt of het bereiken van de draagkracht van het gebied.

Herintroductie otter

2002 – 2003

- Uitzetgebied
- Vestiging

Bron: Alterra.

WUR/jul11/1072
www.compendiumvoordeleefomgeving.nl

- [Download figuur](#) [2]

Oorzaken van achteruitgang

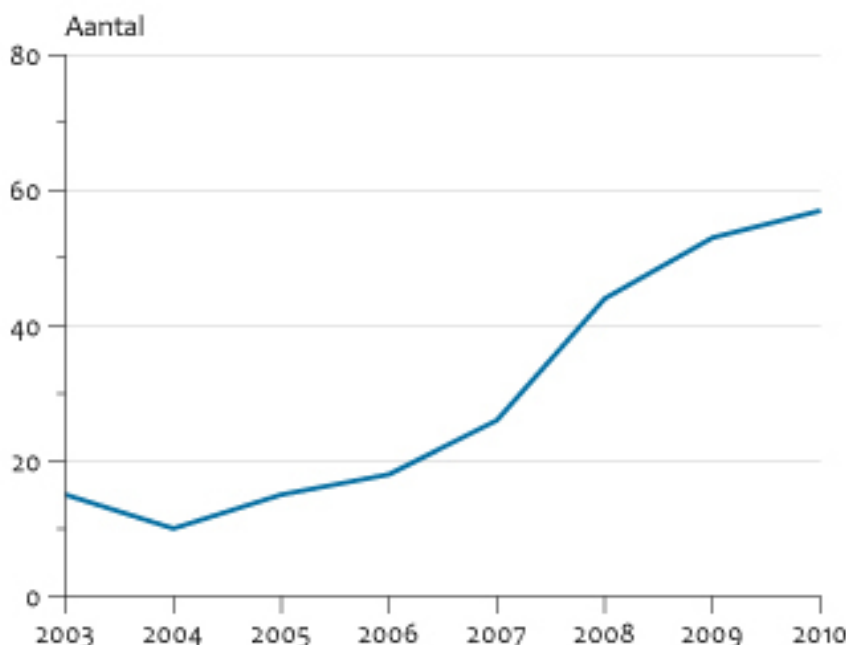
Omstreeks 1900 kwamen otters nog in het hele land voor. Door bejaging, verkleining van de leefgebieden en strenge winters nam het aantal otters decennia lang sterk af. In de jaren zeventig

van de vorige eeuw kwam wellicht de genadeslag. Hoge concentraties PCB's hoopten zich op in de lichamen van de otters via de vis die zij aten. Ze verzwakten hierdoor en hun voortplanting verminderde. Ook was er sprake van een hoge sterfte door visvuiken en het verkeer. In 1989 werd voor het laatst een dode otter in Friesland gevonden en tot 1992 werden er sporen waargenomen. In het Maasgebied zijn rond die tijd incidenteel nog sporen gevonden. Waarschijnlijk betrof het zwervende dieren van een relictpopulatie uit de Ardennen.

Herintroductie in 2002

Nadat de otter uit ons land was verdwenen, is volgens het Soortbeschermingsplan uit 1989 gewerkt aan de terugkeer door de ongunstige invloedsfactoren te verbeteren. Omdat er geen zicht was op een natuurlijke terugkeer is een herintroductieprogramma opgesteld. In de periode 2002-2009 zijn in de laagveengebieden van Zuidoost-Friesland en Noordwest-Overijssel 31 otters uitgezet. De uitgezette dieren waren aanvankelijk afkomstig van wildvang uit Oost-Europa en daarna afkomstig uit dierparken.

Otter

Bron: Alterra.

WUR/aug11/1072
www.compendiumvoordeleefomgeving.nl

- [Download figuur](#) [3]
- [Download data \(xls\)](#) [4]

Populatiegroei neemt af

De populatie is uitgegroeid tot ca. 60 dieren in april 2010. In de winter van 2007/2008 waren er voor het eerst meer dieren aanwezig in het uitzetgebied dan er zijn uitgezet. De groei van de populatie is niet alleen te danken aan het uitzetten van dieren, maar vooral aan de voortplanting. De monitoring van de afgelopen jaren heeft duidelijk gemaakt dat in toenemende mate sprake is van inteelt. Dit kan leiden tot een afname van de reproductie en de overleving van (jonge) otters. Binnen de grenzen van het uitzetgebied wordt het aantal geschat op een 40-tal (jonge)volwassen dieren. Na een

aanvankelijke snelle groei, lijkt de populatie in het uitzetgebied nu te stabiliseren. Dit kan er op duiden dat de draagkracht van het gebied is bereikt of dat de gevolgen van inteelt een rol spelen.

Omvang leefgebied wordt groter

Het areaal van de otter is de laatste jaren behoorlijk uitgebreid. In de winter van 2007/2008 was het gehele uitzetgebied gekoloniseerd. Er leven nu volwassen otters in de Rottige Meenthe, de Lindevallei, de Weerribben, de Wieden en de Oldematen. Kolonisatie van andere potentieel geschikte gebieden buiten het uitzetgebied lijkt steeds sneller te gaan. Er hebben zich otters gevestigd in gebieden die grenzen aan het uitzetgebied, zoals het Brandemeer, de Tjonger en Zwarte Water. Daarnaast komen steeds meer meldingen binnen van otters die wegtrekken uit het uitzetgebied. Er zijn inmiddels otters opgedoken in de provincies Friesland, Drenthe, Gelderland, Zuid-Holland en Noord-Holland waarbij het nog onduidelijk is of er daar sprake is van reproducerende populaties. Dit is wel het geval rond Doesburg. Een wijfje dat in 2002 was uitgezet in de Weerribben werd hier in september 2008 gevonden als verkeersslachtoffer. Sectie wees uit dat ze recent twee jongen had gehad. Helaas werd de vader van deze jongen, die waarschijnlijk uit Duitsland afkomstig was, in augustus 2010 doodgereden. Er blijft nu rond Doesburg sprake van een kleine, kwetsbare populatie.

Rode Lijst

De otter staat op de Rode Lijst van zoogdieren.

Referenties

- Koelewijn, H.P., M. Pérez-Haro, H.A.H. Jansman, M.C. Boerwinkel, J. Bovenschen, D.R. Lammertsma, F.J.J. Niewold & A.T. Kuiters 2010. [The reintroduction of the Eurasian otter \(*Lutra lutra*\) into the Netherlands: hidden life revealed by noninvasive genetic monitoring](#) [5]. Conservation Genetics 11: 601-614.

Relevante informatie

- [Monitoring herintroductie van de otter](#) [6]
- [indicator=nl0524]

Technische toelichting

Naam van het gegeven

Herintroductie Otter, 2002-2010

Omschrijving

Ontwikkeling van het aantal Otters

Verantwoordelijk instituut

Wageningen UR (Alterra)

Berekeningswijze

Uit de verspreidingskaarten in de Atlas van de Nederlandse Zoogdieren zijn de aantallen uurhokken (hokken van 5 bij 5 kilometer) afgeleid per periode.

Basistabel

Zie www.otter.alterra.nl [7]

Geografisch verdeling

Nederland

Andere variabelen

Verspreiding van otters in 5 bij 5 km hokken

Verschijningsfrequentie

Een tot tweejaarlijks

Achtergrondliteratuur

www.otter.alterra.nl [7]

Koelewijn, H.P., M. Pérez-Haro, H.A.H. Jansman, M.C. Boerwinkel, J. Bovenschen, D.R. Lammertsma, F.J.J. Niewold & A.T. Kuiters 2010. [The reintroduction of the Eurasian otter \(*Lutra lutra*\) into the Netherlands: hidden life revealed by noninvasive genetic monitoring](#) [5]. Conservation Genetics 11: 601-614.

Opmerking

geen

Betrouwbaarheids codering

B vanaf 2002; tot 2002: D

B = Schatting gebaseerd op een groot aantal (zeer accurate) metingen, waarbij representativiteit van de gegevens vrijwel volledig is.

D = Schatting, gebaseerd op een aantal metingen, expert judgement, een aantal relevante feiten of gepubliceerde bronnen terzake.

Referentie van deze webpagina

CBS, PBL, RIVM, WUR (2011). [Herintroductie otter, 2002-2010](#) [8] (indicator 1072, versie 07 , 16 augustus 2011). www.clo.nl. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Den Haag; PBL Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag; RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven; en Wageningen University and Research, Wageningen.

Bron-URL:<https://www.clo.nl/indicatoren/nl107207>

Links

[1] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl1072> [2]

https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/1072_004x_clo_07_nl.gif [3]

https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/1072_001g_clo_07_nl.jpg [4]

<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-1072-001g-clo-07-nl.xls> [5]

<http://www.springerlink.com/content/tg70652471k1n64h/> [6] <http://www.otter.wur.nl/> [7]

<http://www.otter.alterra.nl/> [8] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl107207>